

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

7 de Fine & propter quid pacta, conuentiones, & contractus fiunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

cum superioribus, & legitima fiat. Si quidem nouissima pacta, quae se compari cum precedentibus possunt, vel addunt tantum, vel diminunt, incontinenti apposita, non autem priora tollunt. l. in bonafidei, C. de pact. l. pacta conuenta de contrab. emt. in P. Qui potestatem etiam non habent nouando, vel contraria pacta faci-

endo, nihil agunt. l. 3. & l. si quis paciscendo, de pact. C. l. si eo. tit. in P. Nec qui possunt, si nolint, & si secunda pacta non teneat, l. 1. & 2. de nonat. in P. vel si ea iure improbetur. l. iurifigentium, §. sed si fraud. ind. & l. si vnus, §. sed si pactum, de pact. in P.

De Actionibus. Cap. 8.

- 1 Actio vnde differentiag, eius ab actu, qui & actio.
- 2 Actio forensis quid: & quare actio dicta: & quod actiones habebant formulas praescriptas & dictatas, & quomodo.
- 3 Lege agere quid, & quomodo.
- 4 Factos qui euulgauit, & actionum formulas: & conceptionis actionis curiosa, qualis olim obseruatio.
- 5 Conceptio iuris formula causis non prinabat in arbitrariis.
- 6 Substantia hodie actionis formulae curiose: atque autem necessaria retenta & adiecta.
- 7 Quando liceat mutare, vel emendare actionem propositam & semel editam, & quomodo.
- 8 Quomodo standendum in eum qui plus, quam debeat, petit.
- 9 Actionis nomen late patet, & omnes petitiones continet.
- 10 Actionum diuisio in ordinarias & extraordinarias, & quae sint, quidque officium iudicis mercenarium.
- 11 Ordinarium actionum, in ciuiles & pratorias, diuisio, & quae.
12. 3. Diuisio actionum in rem, in personam, & mixtas, quid actio, petitio, persecutio, condictio.
- 13 Mixtae quae.
14. 4. Diuisio in persecutorias rei, poene, & mixtas.
- 15 Penalem subdivisio, in eas quae in duplum, triplum, quadruplum.
- 16 5. Diuisio in directas, contrarias, utiles.
- 17 6. In directas & utiles.
- 18 7. Bonafidei & stricti iuris.
- 19 8. In vniuersales generales, singulares, ratione petitionis, ut & solidi, non solidi.
- 20 9. In nativas datus seu arbitrarias: & quae illa.
- 21 10. In perpetuas & temporales.
- 22 11. In eas quae ordinariae & subsidiariae, & quae: & quid actio ex contractu, ex facto in factum.
- 23 Diuisio actionum in factum.
- 24 Popularia & priuata interdita quae.

1 CVM obligatio est pactorum origo actionum sit, l. licet, §. ea obligatio, de procur. vel cum ab ea nascuntur, vel cum ex ea, vel ob eam dantur, sicut explicat Accursius, in l. naturales, §. in verb. competat, de praescript. verb. recordari oportet & obligationes aliuande, quam ex conventionibus orti posse, §. fin. de oblig. apud Iustin. l. obligamur, §. 1. de actio. & consequenter, aliunde actiones

quoque pendere, quam ex placitis. Quae ut euoluamus, primum separemus actionem ab actu: quia actus hominum omnes generali nomine actiones dicuntur. Quemadmodum tertia iuris pars, ad actiones pertinere dicitur, id est, ad negotia humana alia ad res: alia ad personas. l. 1. de stat. hom. §. fin. de iur. nat. ubi nimirum strictae actiones interpretatur gl. pro forensib. Actiones autem hic dicuntur, quaedam persequutiones, quae in iudicio fiunt ratione alicuius praecedentis causae legitimae, quae actum hunc forensem permittit, vel iubet fieri.

¶ Et, ut cum Iustiano loquar, actio hic est ius persequendi in iudicio quod sibi debetur. §. 1. de actio. l. nihil aliud, §. 1. cod. in l. Ius persequendi, est facultas agendi, vel conueniendi. l. 1. de eo quod certo loc. P. l. 6. §. videamus, de neg. gest. in P. l. pure, §. fin. de do. mal. except. in P. Sciendum est, inquit Theophilus, quae Athenienses Sixas vocabant, eas a Romanis actiones dici. Porro dicitur actiones, eo quod improbos & perfidos ad iudicia agamus. Theoph. §. 1. de action. lib. 4. Inst. tit. 6. Sic Cicero, 3. in Verrem. Scribitur Heracho dica. Et apud Terentium, Si tu illam atigeris secus quam dignum est, dicam tibi impingam grandem. Vlpianus in titulis, actiones formulas vocat: dum ait. Fideicommissa non per formulam peruntur, sicut legata. Vlp. in tit. iur. tit. 25. & 19. S. c. Sueton. Cum libertino cuidam acerbus debitum reposcenti, iniuriarum formulam, quasi calce ab eo impetratus, intendisset. S. c. Sueton. in Vitellio. Erant namque actiones, praescriptae agendi verborum formulae, pro nata ciuilique negotii: ut & Cicero indicat, dum de actione, de dolo agit. Quidam, inquit, Aquilius pro iuberat de dolo malo formulas, Cicero 3. Offic. Refert Pomponius, l. 2. §. fuit autem, de orig. iur. in P. Apptium Claudium, qui centimanus appellatus est, vel caecus secundum Ciceronem, 3. Officior. actiones scripsisse primum de vlpianibus. Et Sextum Aelium, librum qui tripartita inscribatur: quoniam in eo, lege duodecim tabularum praeposita, iungebatur interpretatio: dehiuc cetera exebatur legis actio. Pomp. in d. l. 2. §. deinde Sextus Aelius. Atque constituebantur actiones agere volentibus, vel a legum praescriptis, l. 2. §. deinde ex his legibus, de orig. iur. in P. vel a magistratibus, apud quos erat legis actio, l. magistratum. 4. de adopt. in P. lib. 1. tit. 7. id est, iudicandi auctoritas: vel a collegio olim tantum Pontificum. d. l. 2. §. omnium tamen, de orig. iur. Cicero. 1. de Orat. & 2. de Legib. Qui autem agendi a magistratu facultatem accepisset, iudicium dictabat, Paulus in l. si feruus depositus, l. 2. §. fin. de nox. action. lib. 9. P. tit. 4. seu actionem, Paulus in l. non distinguemus, §. 37. item si quis, vers. illud, de recept. arbit. lib. 4. P. tit. 8. id est, exponebat qua lege agere vellet, ut ex qua lege & quo iudicio certandum esset, conitaret inter litigantes & iudicem. Inde dicimus editam actionem speciem litis futurae demonstrare, l. 3. de edend. lib. 2. C. tit. 1. cum nemo possit experiri sine aliqua actione. l. quoties, §. idem si temporalem, de administr. iur. in P. l. si pupilli, §. 6. §. fin. de neg. gest. Actio enim pendebat auctoritate, & formula legis, & iudicii eiusdem.

¶ Quamobrem est lege agere dicimus, id est, experiri ex praescripto & definitione iudicii legis: exempla videto confarctata apud Budaeum in l. 4. de adopt. Erantque in concipienda actione & tempus, & modus, & formulae, obseruanda: non enim omnibus diebus, sed tantum factis licitum erat iudicia exercere, vel iudici illa tria verba effari, do, dico, addico. ut ait Ouidius de diebus, Fastor. lib. 1.

Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur, Fastus erit per quem, lege licet agi.

¶ Et pauci quondam sciebant, ut ait Cicero, oratio pro Murena, possent lege agi necne: factos enim vulgo non habebant: erantque in magna Chaldaeis petebantur. Donec inuentus est scriba, Cnæus Flaminus, qui cornicum oculos confixerit, & ab ipsis cautis liris consultis, eorum scientiam compilari. Is Appii Claudii librum de actionibus vulgauerit. Et ut Lilius quoque tradit, lib. 9. ciuile ius positum in penetrabilibus Pontificum, euulgauit, factoque circa forum in albo proposuit, ut quando lege agi posset, sciretur. Dehinc formulae ita concisae erant & praescriptae iudiciorum, ut oporteret ad amissam actionem componere, ne si caderent formula, syllaba etiam omiffa, & causae, & actione quoque caderent, l. 1. de formulis & imperationib. actio. subla. lib. 2. C. tit. 58. sic Quintilianus, lib. 7. inst. Orator. Est certa, inquit, seruius ad certa verba se adstringendis: idque faciendum in libro Ciceronis de Oratore vetat. M. Antonius. Nam est etiam periculosum, cum si uno etiam verbo est erratum, tota causa cecidisse videamur.